

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

Stawać SZTORCEM

O J C Z Y S T Y – D O D A J
D O U L U B I O N Y C H

Mówimy, że stajemy SZTORCEM, kiedy się czemuś zdecydowanie opieramy, kiedy się na coś stanowczo nie zgadzamy, kiedy się przeciwko czemuś buntujemy. Dawniej pisało się STORC, a wymawiało różnie: i [storc], i [štorc]. Z niemieckiego zapożyczyliśmy STORC (niem. der Storz) w znaczeniu 'gzyms nad drzwiami'. Słowo STORC było również używane jako nazwa połączonego z żurawiem kołowrotu, za pomocą którego wciągano windy w kopalniach. Skojarzone z polskim czasownikiem STERCZEĆ, ale wymawiane z niemiecka, utrwaliło się w postaci SZTORC i w znaczeniu ogólnym 'kant; ostra, wystająca krawędź czegoś'. Kiedy ustawia się coś SZTORCEM albo NA SZTORC, to ustawia się to krawędzią ku górze albo ostrym końcem w górę, a więc tak, żeby sterczało, np. Wiosło wbił na sztorc w muł, jak najmocniej się dało, i zarzucił cumę; Postawili skrzynię sztorcem, opierając ją o mur; Nabijali kosy na sztorc i szykowali się do walki.